

Ligestillingsafdelingen

J.nr. C.2.6.25

kfa

24. februar 2006

**Notat til Politisk-Økonomisk Udvalg
om
ministeriernes bidrag til besvarelse af spm. 38, stillet af Folketingets P-Ø
Udvalg**

I spørgsmål 38 beder P-Ø Udvalget om:

1. Oversigt over al EU-lovgivning og implementeringen heraf i dansk lovgivning inden for ligestilling og ikke-forskelsbehandling
2. Oversigt over EU lovgivning på vej
3. Oversigt over dansk lovgivning vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling

Ministerierne har haft spørgsmålene forelagt, og de ministerier, der har den nævnte lovgivning, har oplyst følgende:

Beskæftigelsesministeriet

Oversigt over EU lovgivning og implementeringen heraf inden for ligestilling og ikke-forskelsbehandling.

Ligestillingsdirektiver vedtaget i perioden 1975-1999

I perioden 1975-99 blev der vedtaget følgende direktiver om ligestilling/forskelsbehandling:

- ligelønsdirektivet fra 1975, 75/117/EØF. Direktivet er implementeret ved lovbekendtgørelse nr. 756 af 21. august 2003.
- rammedirektivet om ligebehandling fra 1976, 7/207/EØF, ændret ved 2002/73/EF. Direktivet er implementeret ved lovbekendtgørelse nr. 711 af 20. august 2002, som ændret ved lov nr. 1385 af 21. december 2005.
- graviditetsdirektivet fra 1992, 92/85/EØF. Direktivet er implementeret ved lov nr. 412 af 1. juni 1994.
- forældreorlovsdirektivet fra 1996, 96/34/EF. Direktivet er implementeret ved lovbekendtgørelse nr. 711 af 20. august 2002
- direktivet om delt bevisbyrde i ligestillingssager fra 1997, 97/80/EF. Direktivet er implementeret ved lov nr. 440 af 7. juni 2001.

De i denne periode vedtagne direktiver handler om ligestilling i relation til køn, mens andre beskyttelseskriterier som race og etnisk, national og social oprindelse, religion og tro, seksuel orientering, alder og handicap ikke var reguleret i direktiver, men kun i soft law (henstillinger og resolutioner mv).

Ligestillingsdirektiver vedtaget i perioden fra 2000-2005

I de seneste fem år er der vedtaget nye ligestillingsdirektiver, der på forskellige karakteristiske måder adskiller sig fra de tidligere direktiver. Det drejer sig om følgende:

- det etniske ligebehandlingsdirektiv, dvs. direktivet om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse fra 2000, 2000/43/EF. Direktivet er implementeret ved lovbekendtgørelse nr. 31 af 12. januar 2005
- beskæftigelsesdirektivet, dvs. direktivet om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv, der forbyder diskrimination pga. tro, seksuel orientering, alder og handicap fra 2000, 2000/78/EF. Direktivet er implementeret ved lovbekendtgørelse nr. 31 af 12. januar 2005
- det ændrede kønsligebehandlingsdirektiv fra 2002, 2002/73/EF. Direktivet er implementeret ved lov nr. 1385 af 21. december 2005.

Oversigt over EU lovgivning på vej

Med henblik på at forenkle og strømline reglerne om kønsligestilling i arbejdslivet har Kommissionen fremsat forslag til et omarbejdet direktiv om ligebehandling af kvinder og mænd, der vil samle, forenkle og omarbejde eksisterende direktiver til ét nyt. Direktivet blev vedtaget af Ministerrådet den 8. december 2005.

Det drejer sig om følgende 7 direktiver:

- 75/117/EF om ligeløn,
- 76/207/EØF som ændret ved 2002/73/EF om ligebehandling,
- 86/378/EØF som ændret ved 96/97/EF om ligestilling i arbejdsmarkedspensioner,
- 97/80/EF som ændret ved 98/52/EF (der udstrakte direktivet til også at gælde for England) om bevisbyrde i kønsligestillingssager.

Oversigt over dansk lovgivning vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling

Lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselorlov mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 711 af 20. august 2002, som ændret ved lov nr. 1385 af 21. december 2005.

Lov om lige løn til mænd og kvinder, jf. lovbekendtgørelse nr. 756 af 21. august 2003.

Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 31 af 12. januar 2005

Familie- og Forbrugerministeriet

Oversigt over dansk lovgivning vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling

Lov nr. 102 af 14. mart 1941 om bevarelse af enkepensionsret ved separation og skilsmisse giver enker, men ikke enkemænd, mulighed for at bevare retten til enkepension efter skilsmisse. Loven finder især direkte anvendelse på tjenestemandspensioner. Ministeren for familie – og forbrugeranliggender har den 26. januar 2006 fremsat lovforslag, L 147, forslag til lov om bevarelse af ret til ægtefællepension ved separation og skilsmisse.

Efter dette forslag ophæves enkepensionsloven, og både enker og enkemænd får mulighed for at bevare retten til ægtefællepension efter separation og skilsmisse.

Finansministeriet (Alene bidrag fra Personalestyrelsen)

Oversigt over EU-lovgivning og implementeringen heraf i dansk lovgivning inden for ligestilling og ikke-forskelsbehandling

Rådets direktiv 96/34/EF af 3. juni 1996 om rammeaftale vedr. *forældreorlov*. Implementeret ved aftale af 3. juli 1997 mellem parterne på det statslige arbejdsmarked samt ved Finansministeriets cirkulære af 17. marts 1998 om forældreorlovsdirektivet.

Rådets direktiv 1997/81/EF af 15. december 1997 om rammeaftalen vedr. *del-tidsarbejde*. Implementeret ved aftale af 2. september 1999 mellem parterne på det statslige arbejdsmarked.

Rådets direktiv 1999/70/EF af 28. juni 1999 om rammeaftalen vedr. *tidsbegrænset ansættelse*. Lov nr. 1155 af 19. marts 2003 om ændring af lov om tjenestemænd, lov om tjenestemandspension og lov om tidsbegrænset ansættelse og om ophævelse af lov om åremålsansættelse af tjenestemænd og ansatte på tjenestemandslignende vilkår og lov om kongelig udnævnelse og åremålsansættelse af visse tjenestemænd indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af direktivet. Tilsvarende gør sig gældende for aftale af 19. december 2003 mellem parterne på det statslige arbejdsmarked om forlængelse af åremålsansættelse og genansættelse på åremål.

Rådets direktiv 2002/14/EF af 11. marts 2002 om indførelse af en generel ramme for *information og høring* af arbejdstagerne i Det Europæiske Fællesskab. Implementeret ved aftale af 28. april 2005 mellem parterne på det statslige arbejdsmarked om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner.

Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om *ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv*. Aftale af 27. juni 2005 om oplæring på særlige vilkår (integrations – og oplæringsstillinger) indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af direktivet.

Integrationsministeriet

Oversigt over EU-lovgivning og implementeringen heraf inden for ligestilling og ikke-forskelsbehandling

Rådets direktiv af 29. juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse (2000/43/EF) er implementeret i Danmark ved Lov nr. 374 af 28. maj 2003 Lov om etnisk ligebehandling.

Oversigt over dansk lovgivning vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling

Lov nr. 374 af 28. maj 2003 om etnisk ligebehandling, med senere ændringer ved lov nr. 554 af 24. juni 2005.

Justitsministeriet

Oversigt over dansk lovgivning vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling

Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 626 af 29. september 1987, som ændret ved lov nr. 433 af 31. maj 2000.

Socialministeriet og Ligestillingsafdelingen

Oversigt over EU-lovgivning og implementeringen heraf i dansk lovgivning inden for ligestilling og ikke-forskelsbehandling

Vedr. ligestilling med hensyn til social sikring

Dansk lovgivning om social sikring er i overensstemmelse med rådets direktiv af 19. december 1978 om gradvis gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til social sikring.

Vedr. ligestilling af kvinder og mænd (uden for arbejdsmarkedsforhold)

Rådets direktiv 2004/13/EF af 13. december 2004 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med adgang til og levering af varer og tjenesteydelser (ligestilling af kvinder og mænd uden for arbejdsmarkedet). Direktivet skal implementeres blandt andet ved ændring af ligestillingsloven inden den 21. december 2007. Direktivet indeholder også en artikel om privattegnede pensioner, jf. Økonomi- og Erhvervsministeriets bidrag.

Oversigt over dansk lovgivning vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling

For ligestilling og ikke-forskelsbehandling af kvinder og mænd gælder lovbekendtgørelse nr. 1527 af 19. december 2004 af lov om ligestilling af kvinder og mænd.

Transport- og Energiministeriet

EU-lovgivning på vej

Der er formentlig EU-lovgivning på vej inden for luftfartsområdet, idet der foreligger et udkast til forordningsforslag (2005/007 COD) om rettigheder for personer med reduceret mobilitet, der rejser med fly. Endvidere kan nævnes forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om internationale jernbanepassagerers rettigheder og forpligtelser (indeholder rettigheder i forbindelse med internationale togrejser for personer med reduceret mobilitet (KOM (2004) 143 endelig).

Oversigt over dansk lovgivning vedrørende ligestilling og forskelsbehandling

For så vidt angår de to kollektive trafiklove, kan man oplyse følgende:

I dansk lovgivning har der siden 1992 været bestemmelser om individuel handicapkørsel for svært bevægelseshæmmede i de to kollektive trafiklove, jf. lov om den lokale og regionale kollektive personbefordring uden for hovedstadsområdet, jf. lovbekendtgørelse nr. 493 af 16. juni 1995 samt lov om hovedstadsområdets kollektive persontrafik, jf. lovbekendtgørelse nr. 492 af 16. juni 1995. Begge love er senest ændret ved lov nr. 580 af 24. juni 2005. Bestemmelserne er videreført i lov nr. 582 af 24. juni 2005 om trafikkselskaber, som pr. 1. januar 2007 erstatter de to kollektive trafiklove.

Intentionen bag bestemmelserne var - og er - at ligestille svært bevægelseshæmmede brugere i samfundet med borgere uden fysiske handicap for så vidt angår transportmuligheder. I loven er der fastsat en lovmæssig pligt for amtskommunerne/de fælleskommunale trafikkselskaber og Hovedstadens Udviklingsråd (efter 1. januar 2007 påhviler forpligtelsen de trafikkselskaber, der skal oprettes i medfør af lov om trafikkselskaber) til at etablere individuel handicapkørsel for svært bevægelseshæmmede, som rækker ud over transport til behandling, terapi og lignende. Ordningen omfatter kørsel med sociale formål og til fritidsaktiviteter – i modsætning til den kørsel, der sker til behandling, terapi og lignende, og som ydes i henhold til anden lovgivning.

Princippet for den individuelle handicapkørsel for svært bevægelseshæmmede skal således i tilpasset form svare til princippet bag de offentlige kollektive trafikordninger i modsætning til private individuelle ordninger, som fx. taxikørsel.

Med lovændringen i 2005 blev det præciseret, hvilke minimumskrav der fra brugernes side kan stilles til den individuelle handicapkørsel for svært bevægelseshæmmede. Ændringen var begrundet i, at Folketingets Ombudsmand havde påtalt, at ligebehandlingsprincippet ikke i alle tilfælde blev tilfredsstillende tilgodeset og på den baggrund havde henstillet, at lovgivningen blev præciseret.

Der er ikke lovgivet særskilt herom på vejområdet, idet der i stedet er lagt vægt på vejledning om, hvorledes man sikrer tilgængelighed af gader og veje for færdselshandicappede.

Færdselshandicappede omfatter dels de traditionelle handicapgrupper som f.eks. kørestols- eller rollatorbrugere, blinde og svagsynede, hørehæmmede, forståelseshæmmede og allergikere, dels f.eks. personer med barnevogne eller tung bagage. Skønsmæssigt falder op mod ¼ af alle trafikanter til en hver tid ind under en af disse grupper.

Inden for vejområdet findes den primære vejledning om tilgængelighed i **”Færdselsarealer for Alle - håndbog i tilgængelighed”**, der har status som vejregel (udgivet 2003). Håndbogen er udarbejdet i et samarbejde mellem Vejdirektoratet og repræsentanter for handicaporganisationerne.

Håndbogen beskriver den særlige tilgængelighedsrevisionsprocedure, hvormed vejbestyrelserne kvalitetssikrer et vejprojekt med hensyn til tilgængelighed for færdselshandicappede. Der foretages en systematisk granskning af evt. barrierer og uhensigtsmæssige forhold, som kan medføre forringet tilgængelighed.

Projektet gennemgås ud fra alle grupper af færdselshandicappedes behov, den nyeste viden på området samt vejreglerne, og der udarbejdes forslag til løsninger, som kan øge tilgængeligheden.

"Færdselsarealer for alle - håndbog i tilgængelighed" blev i 2005 fulgt op af publikationen "**Evaluering af pilotprojekter for tilgængelighedsrevision.**" Begge de nævnte publikationer er udgivet af Vejdirektoratet for Vejreglerådet.

2 vejregelforslag behandler emner, der er relevante for handicappede:

Lydsignaler for blinde og svagsynede

Vejvisning for handicappede

Begge vejregelforslag indeholder bestemmelser, som ved endelig godkendelse i Transport- og Energiministeriet vil få status af norm, dvs. at de kun kan fraviges ved dispensation fra Vejdirektoratet eller Transport- og Energiministeriet.

Undervisningsministeriet

Oversigt over dansk lovgivning vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling

Lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer - lovbekendtgørelse nr. 74 af 24. januar 2003 - indeholder bestemmelser, som skal sikre ligestilling og ikke-forskelsbehandling. Den har til formål at sikre adgang til at få udenlandske uddannelseskvalifikationer vurderet med henblik på at lette tilgangen til det danske arbejdsmarked og til det danske uddannelsessystem. I loven fastsættes, at ret til at få foretaget vurdering har alle, der har udenlandske uddannelseskvalifikationer.

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Oversigt over al EU-lovgivning og implementeringen heraf i dansk lovgivning inden for ligestilling og ikke-forskelsbehandling

Rådets direktiv 86/378/EØF af 24. juli 1986 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sociale sikringsordninger

Rådets direktiv 96/97/EF af 20. december 1996 om ændring af direktiv 86/378/EØF om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sociale sikringsordninger

Begge ovennævnte direktiver omhandler arbejdsmarkedsrelaterede ordninger (arbejdsmarkedspensioner) og er implementeret ved bekendtgørelse af lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger, som trådte i kraft 1. marts 1998.

Rådets direktiv 2004/113/EF af 13. december 2004 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med adgang til og

levering af varer og tjenesteydelser. I direktivet er en artikel om privattegnede forsikringsordninger og er endnu ikke implementeret. Skal implementeres senest 21. december 2007.